Št. 41. Maribor, dne 13. oktobra 1910. Tečaj LXIV

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemaj do sredo zjutraj. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Revolucija na Portugalskem.

Katoliški svet je pretečeni torek obhajal praznik velikega oznanitelja božje ljubezni, serafskega sv. Frančiška.

V Lisaboni, glavnem mestu Portugalske, pa so ta dan divjale tiste sile, ki ne črpajo svoje moči iz vere in ljubezni, temveč iz sovraštva in hudobije. Vera se je prelomila, gnev, jeza in sovraštvo je razpaljalo človeške strasti. Podaniki so se dvignili zoper svojega vladarja, vojaki so svoje puške in topove namerili proti palači svojega kralja, kateremu so prisegli zvestobo.

Framasonstvo, ki hoče povsod na svetu zgraditi republiko (ljudovlado), prosto Boga in kralja ter vodi v ta namen natanko preračunjen boj zoper oltar in krono, zoper katoliško cerkev in kraljevsko oblast, prepeva te dni na Portugalskem in po vesoljnem svetu zmagoslavno pesem ob naglo pridobljeni zmagi. Saj pa je že tudi dosti časa na Portugalskem pripravljalo to zmago. Po časnikih in tajnih družbah je razširjalo med ljudstvom, osobito med mestnim razumništvom in vojaštvom brezversko svobodomiseljstvo in tako je vzgojilo tiste ljudi, ki mečejo bombe v cerkev in med kralju vdane vojake, ljudi, ki dvigajo nož in puško proti kralju, vojake, ki streljajo na prebivališče svojega kralja.

Revolucija je zmagala. Ustanovila se je začasna republikanska vlada, ki je sestavljena iz samih prostozidarjev in svobodomiselcev. Evropske velevlasti še sicer niso izjavile, kako stališče zavzemajo nasproti nasilnemu prevratku na Portugalskem. Toda najbrž se ne bodo vmešavale v notranje portugalske stvari ter bodo razvoju pustile prosto pot.

Tako torej katoličanom na Portugalskem pretijo hudi časi. Nova začasna vlada je začela svoje „ljudomilo" delovanje s preganjanjem samostanov, redovnikov in redovnic in tudi svetnih duhovnikov. Po vzgledu francoskih framasonov hočejo izpeljati popolno ločitev cerkve od države in vpeljati brezverski poduk otrok v izključno svetnih šolah. Katoličani bodo zbrali vse moči, da preprečijo nakane te brezverske, revolucijonarne svojati.

V naslednjem priobčimo najglavnejše dogodke iz žalostne zgodovine portugalske revolucije.

Kako je nastala revolucija?

V nekem parškem listu poroča nek Portugalec, ki je pribežal v Badajek in je bil priča, kako je nastala revolucija, naslednje: Že v pondeljek zvečer so se po umoru poslanca Bombarda vršili izgredi na cestah. Uporniki so sprejeli kralju zveste vojake s streli iz samokresov in s klici: „Živela ljudovlada!" Kmalu so se razvili krvavi boji. Prvi vojaki, ki so se pridružili revolucijonarjem, so bili topničerji 16. polka. Polkovnika in nekaj častnikov so umorili z bajoneti. Ostali polki so izročili orožje revolucijonarjem. Kmalu je bil večji del posadke v taboru revolucijonarjev, ki jih je krepko podpirala mornarica, na katere ladjah so bile razvite ljudovladne zastave.

Boji v Lisaboni.

Boji v Lisaboni so trajali 30 ur. Zmagali so pristaši ljudovlade. Revolucijonarjem nasproti je stalo nad deset kralju zvestih bataljonov. Hud je bil boj med vojaki 18. pešpolka, ki so se razcepili v dva dela. Ubit je bil polkovnik in več častnikov, ostali so prestopili k upornikom. Revolucijonarji so utrdili svoje postojanke, da jih ne presenečijo kralju zvesti vojaki. V bojih v Lisaboni je bilo, kakor je dognal lisabonski mestni svet, 114 usmrčenih in 590 ranjenih.

Kaj je s kraljem?

Francosko ministrstvo je dobilo poročilo, da je bilo obstreljevanje kraljeve palače 5. t. m. ob 3. uri popoldne končano. Kraljeva rodbina je bila med bombardiranjem v palači. Ko so izstrelki mornariške artiljerije dosegali že streho palače, je odvedel guvernar kraljeve palače, general Gorias, kralja in kraljico v klet. Po noči se je podal kralj Emanuel skozi vrste še zvestih vojakov s kraljico-materjo na brazilijsko ladjo „San Paolo". General Gorias je medtem sam junaško vodil brambo palače. Ko je zapazil, da ima med vojaki zarotnike, je uvidel, da je kraljeva stvar zgubljena. General Gorias se je poslovil pismeno od kralja in se nato ustrelil. Medtem so vdrli v palačo vstaši, ki so se odkrili, ko so zagledali mrtvo generalovo truplo.

Kralj Manuel, ki je še zelo mlad (15. novembra bo dovršil šele 19. leto), se nahaja po najnovejših poročilih v Gibraltaru, kjer bode nekaj časa čakal, da se razmere na Portugalskem zboljšajo. Če ne bode mogel več iti na Portugalsko, se poda na Angleško.

Kdo je zakrivil revolucijo?

Glavna odgovornost, da so zmagali v Lisaboni revolucijonarji, zadene zadnje Manuelovo ministrstvo. Proti strasmi agitaciji pristašev ljudovlade ni nič storila v varstvo prestola. Po javnih shodih so hujskali razni govorniki ljudstvo proti kralju, a vlada ni prav nič storila proti veleizdajalcem. Ljudovladino časopisje je hujskalo proti kralju in proti kraljici-vdovi, vlada je vse mirno trpela in pričela preganjati državi zveste stranke in katoličane. Kralj je tako zgubil vso ljubezen ljudstva. Ta vlada je torej revolucijo le pospešila in omogočila, da je zmagala revolucija.

Proglasitev ljudovlade.

Vstaši so sestavili začasno ministrstvo. Predsednik je voditelj portugalskih svobodomiselcev, 67 let stari Teofil Braga, ki je brzojavil zunanjim ministrom velevlasti, da je na Portugalskem proglašena ljudovlada. Braga je izdal tudi oklic na armado in mornarico, v katerem poziva častnike, ki niso bili v zaroti, naj prisežejo zvestobo ljudovladi.

Začasna vlada je proglasila ljudovlado z zelo dolgim oklicem, polnim puhlic, ki smo jih tako vajeni iz ust framazonov, da oklica ni vredno objavljati.

Kakor se poroča iz Londona, je vsa portugalska armada priznala ljudovlado.

Tudi na otoku Madeira je bila ljudovlada proglašena z velikim navdušenjem.

Lep začetek nove vlade.

Vlada je izdala odlok, ki prepoveduje duhovščini nositi duhovsko obleko. Drugi odlok začasne vlade pa odpravlja vse redove. Menihi in nune morajo po tem odloku tekom 24 ur zapustiti Portugalsko.

Pariški listi poročajo, da je prva stvar, ki jo hoče predsednik začasne vlade Braga izpeljati, ločitev cerkve od države. Ločitev cerkve od države nameravajo pospešiti, če obdrže v rokah oblast.

Najnovejša poročila pravijo, da se je že pričelo z izganjanjem redovnikov in redovnic. Med izgnanimi je tudi kardinal frančiškan. Škof iz Peje je že zapustil Portugalsko. V petek ponoči je bilo v Lisaboni izdano povelje, da se s tremi streli iz topa naznani izgon duhovnikov. Mnogi menihi se pa na to znamenje niso ozirali ter so po podzemskih hodnikih hoteli priti na prosto, ker so se bali, da jih sodrga, ako zapuste samostan, pri vratih na cesto, napade. Poulična sodrga, ki je bila v zvezi z vojaštvom, je pa zažgala v kanalih ognje, da bi se tako duhovniki zadušili. Nato so duhovniki prišli na cesto. Sodrga je duhovnike na cesti pretepala. V soboto je sodrga z vojaštvom naskočila jezuitski samostan v Lisaboni in ga porušila. Več duhovnikov je umorjenih.

Vlada pravi, da duhovnikov ne bo zaprla, ampak jih izganja. Izšel je poziv, napasti vse samostane jezuitov. Samostan Estrela je bil po dolgem boju zavzet, jezuitje so pobegnili po skrivnem hodniku, ki je bil zvezan z drugimi samostani in ondi nadaljevali odpor.

Cerkve so v Lisaboni večinoma še zaprte.

Dne 10. t. m. je izdala vlada odlok, da morajo vsi jezuitje takoj zapustiti Portugalsko, tudi vsi samostani in verski zavodi ter naprave bodo zatvorjeni, posestva in imetek zaplenjeno. Premoženje jezuitov postane državna last. Kaj se zgodi s premoženjem ostalih redov, se sčasoma določi.

PODLISTEK.

Naše jeruzalemsko romanje.

(Dalje.)

Po dalmatinskih vodah nam je neprestano zvenelo po ušesih: „Buči, buči, morje Adrijansko, tuje zdaj si, nekdaj bilo si slovansko." Res, ob obalih Jadranskega morja je tekla zibelka hrvaške države, tu so stanovali hrvaški kralji, tu se je začelo razvijati hrvaško pesništvo, ki je našlo svoje zavetje zlasti v divnem Dubrovniku, ki si je edini znal ohraniti zlato svobodo pred grabežljivim benečanskim levom vse do Napoleonovih časov. Navadno se trdi, da so opustošili Benečani nekdaj cvetočo Dalmacijo. Res je, a krivda zadene tudi Avstrijo. Odkar je prišla po Napoleonovih vojskah Istra in Dalmacija pod avstrijsko žezlo, obračale so naše vlade glavno skrb na to, kako zatreti po Dalmaciji in Istri staroslovensko službo božjo in utrditi laško oblast, sicer pa je bila Dalmacija in Istra vedno pastorka do najnovejših časov. In naša mornarica! Morda v zahvalo, da je leta 1866. Mariborčan Tegethof naklestil Lahe pri otoku Visu, katerega smo si imeli na povratku priliko ogledati, je pri naši mornarici laški jezik poveljni jezik. Mornarji so pa skoraj sami Dalmatinci in Primorci, le višje časti se navadno dajejo Nemcem in Lahom. Takšna je pravica v naši ljubi Avstriji. Slovan je dober za davek, in delo, časti in pravice so pa za druge, in potem se „tam gori" čudijo, če enkrat tudi uboga slovanska raja hoče nekaj pravic! Čustvo ogorčenosti nas je navdalo pri teh mislih na Jadranskem morju.

Pa pustimo to; ko se zdani smo med grškimi otoki, in tu se nam vzbujajo veličastni spomini iz stare grške zgodovine, kakor tudi iz časov junaških bojev za osvoboditev iz turškega jarma. Ob času preseljevanja narodov so preplavili grške dežele razni divji narodi, zlasti Goti in Slovani. Nekaj časa je bila Grška skoraj celo slovanska. Pozneje so Normani in Turki nadlegovali neprestano grške dežele, dokler ni leta 1503. padla cela Grška pod turški jarem. Le Jonske otoke, med katerimi smo se mi vozili, so pridržali Benečani, pa so jih tudi počasi izgubili. Šele ob času ruske cesarice Katarine II. so začeli misliti Grki na osvoboditev. Podpirali so jih istoverni Rusi. Po dolgih in krvavih bojih, v katerih sta se odlikovala zlasti knez Ipsilanti in Mauromichalis, so dobili naposled zaželjeno svobodo leta 1828. Toda med tem so se začeli Grki med seboj kavsati in notranje politične borbe še do današnjega dne zadržujejo razvoj in napredek nesrečne dežele. Grške otoke so si pa za časa Napoleonovih homatij prisvojili kramarski Angleži, dokler jih niso leta 1864. prisilile evropske vlade, da so izročili te otoke grškemu kraljestvu.

Grška zemlja nam kaže večinoma enolično in pusto obličje, lepota stare domovine grških junakov, je izginila — morda za vselej. Zemlja je trpela mnogo že za časa preseljevanja narodov, največ pa je trpela pod krutim turškim gospodstvom. Turško kopito pušča za seboj pač povsod smrt, razdejanje in puščobo.

Med vsemi otoki nas je najbolj zanimala K r e t a, mimo katere smo se vozili tje in nazaj skoraj celi dan; bil je četrti dan naše pomorske vožnje. Kapitan naše ladje nam je zelo ustregel, ker je dal voziti prvokrat na severni strani, na povratku pa na južni strani, tako smo si lahko natančneje ogledali otok od obeh strani. Bolj zanimiva in razvita je severna obal, kjer smo precej od blizu opazovali mesta: Kaneja, Retimno, Megalokastron ali Kandijo (glavno mesto na Kreti), zlasti slednje mesto se je prav lepo videlo. Po sredi otoka se vleče precej visoko golo gorovje, katerega zahodni del se imenuje Maderas ali Bele gore, vzhodni pa Lasiti, in en del Aferitis.

Na zunaj napravi otok precej slab vtisek, zakaj le okoli mest je bilo opaziti nekaj obdelanega sveta.. Toda otok ni tako nerodoviten, kakor bi kdo po zunanjosti sodil, med pogorjem so tudi rodovitne doline z južnim sadjem. Kajpada je obdelovanje zemlje pod kruto turško vlado zelo trpelo. A pustimo zemljepis Krete, ker je glavno že itak povedano v romarski knjižici „Jeruzalemski romar". Zamislimo se rajši v zgodovinske spomine, ki so spojeni s tem otokom. Na Kreti (novo-grški Kriti, turški Kirid) so iskati početki grške omike pod vplivom Feničanov in Egipčanov. Zdi se, da so bile v prastarih časih celo Atene odvisne od Krete, vsaj stara grška pripovest ve povedati, da so nekdaj Atenci dajali kot davek vsako leto 6 dečkov in 7 deklic na Kreto, kjer so jih darovali maliku, ki je bil na pol človek in na pol bik, dokler ni junak Tezej ubil te grdobe ter Aten osvobodil za vselej od Krete. Na Kreti je gospodoval v starih časih mogočni kralj Minos, ki je ustanovil močno pomorsko kraljestvo. Pozneje so se priselila na Kreto razna grška, zlasti dorska plemena, ter so nastale mnoge, med seboj neodvisne mestne državice. Kreta je bila od nekdaj gnezdo morskih roparjev, zato je rimski vojskovodja Metel l. 67. pred Kr. osvojil Kreto ter izgnal morske roparje iz njihovih skrivališč. Krečani so bili v poznejših časih med vsemi Grki na najslabšem glasu. Na Kreti je sicer že apostol Pavel zasejal krščansko vero ter pustil ondi svojega učenca Tita kot predstojnika, naj popravi in spopolni, česar sam ni mogel opraviti, vendar tudi krščanstvo ni moglo ublažiti div-

Vlada tudi naznanja, da morajo jezuitje tekom 24 ur popolnoma zapustiti še uporni samostan Quaelhaes, sicer bo samostan bombardiran.

Divjanje revolucijonarjev.

Svoja junaštva so pričeli revolucijonarji s tem, da so se spravili na duhovnike. Enega duhovnika so vtopili.

Ko so si ohladili svojo kri nad duhovniki, so vdrli v javna poslopja. Kralju večinoma zveste višje častnike so pobili ali jih pa prisilili, da so korakali ž njimi. Anarhisti so metali bombe na kralju zveste vojake.

V noči na 10. t. m. so vdrli vojaki v samostan Trenas, kjer je bilo 150 portugalskih usmiljenih sester. V boju, ki se je nato razvil, je bilo ranjenih dvanajst usmiljenk. Samostan so čete zasedle.

Iz Lissabone se poroča z dne 10. t. m.: Dasi se smejo že nekaj dni sem duhovniki in redovniki pokazati na cesti le v civilni obleki, jih poulična drhal vendar spozna, zasleduje, opljuva in pogosto tudi pretopa.

Vsako sredstvo dobro!

Voditelj španskih radikalcev Lerroux je izjavil pred 14 dnevi nekemu časnikarju, da mora postati Portugalska ljudovlada, sledila ji bo Španska. Španskega ministerskega predsednika Canalejasa bomo še nekaj časa podpirali, potem pa pričnemo proti njemu boj. Canalejasa bomo strmoglavili, vlado bo prevzel konservativec Maura, takrat pričnemo z revolucijo. Vsako sredstvo nam bo dobro.

Ptujski okrajni zastop in obstrukcija v deželnem zboru.

Vsi se še spominjamo, kako je spravil „Štajerc“ meseca februarja lažnjive vesti v svet, da je preprečila obstrukcija nadaljevanje regulacije Drave. Dokazalo se je pa, da so slovenski poslanci upravičeno začeli tudi radi tega vprašanja nastopati proti nemški večini, ki ne privošči ničesar Spodnjemu Štajerju in je hotela prezreti tudi brezobrestna posojila.

Zadnja številka „Štajerca“ od dne 9. oktobra objavlja zopet vkrepe štajercijanskega in nemškutarskega okrajnega zastopa v Ptuju in hoče ljudem dokazovati, kaj so vse zakrivili v tem okraju slovenski poslanci. Toda kakor so se razkrinkali ti lažnjivci v spomladi, tako se jih lahko postavi sedaj na laž.

„Štajerc“ piše, da odpade okraju vsled suše v letih 1908 in 1909 za 32.000 kron manj doklad. Ali so temu krivi slovenski poslanci? Ne upa si sicer tega naravnost pisati, toda spravlja ta primanjkljaj v zvezo z obstrukcijo, ker misli, da ljudje nič ne znajo preudariti take zvijače. Tudi trdi, da odpade okraju deželnih podpor najmanj za 30.000 K; ne pove pa nič zakaj in v kakšne namene je dajala dežela te podpore. Mi imamo vse proračune v rokah in ne najdemo nikjer zabeleženih takih podpor od strani dežele.

Kakor za druge okraje, je dajala dežela tudi ptujskemu okraju za oskrbovanje okrajnih cest svojo določeno svoto, in sicer se je splačalo leta 1909 po poročilih deželnega odbora 13.342 K 33 vin. Ta svota v ta namen se bode pa morala dati okraju ptujskemu kakor drugim okrajem vsako leto, če traja obstrukcija tudi 10 let. Če namreč deželni odbor ne izplačuje takih velevažnih postavk, ki se morajo plačevati, ker to veleva zakon, potem ne potrebuje dežela sploh nobenih doklad. Pomislite vendar, kmetje, da je to tako jasno kakor beli dan, če deželni odbor nič ne izplačuje, potem tudi ne potrebuje doklad, je za nas še bolje, da ni treba teh plačevati. Samo za graške nemške uradnike pa ne bomo plačevali davkov!

Tako stoji stvar in nič drugače. Okrajni zastop je prišel v zadrego vsled znanega gospodarstva; saj vemo, kako se gospodari ravno v tem okraju in pa slovenjebistriškem. Okrajni zastop hoče sedaj to svoje gospodarstvo prikriti in išče krivce pri slovenskih poslancih. Če dobi okraj od dežele kakor vsako leto denar za oskrbovanje okrajnih cest, mora ta denar uporabiti za to, mora oskrbeti nadalje šotranje okrajnih cest in mora plačevati kakor poprej, svoje cestarje. Prišel bode še čas, da bodemo prijeli okrajni zastop za račun.

Nadalje hoče znižati okraj podporo babicam. Podpore tem ženskam daje le okraj sam, nikdar ne dežela; ta točka ni torej v nobeni zvezi z obstrukcijo v deželnem zboru. Če se odtegne podpora, je temu kriv le okrajni zastop, ki je slabo gospodaril, da ne more izpolnjevati s plačili svojih dolžnosti. Posebno se sklicuje okrajni zastop, da ne bode zamogel za živinorejo ničesar storiti. Seveda ne bode storil, ker nečejo ptujski mestjani za kmeta ničesar dobrega ukreniti. Okr. zastopi dobijo podpore v ta namen vedno od kmetijske družbe, katera bode pa dobila od dežele ravno tako, kakor poprej vsa leta določeno svoto za gospodarske namene. Če na okraj nič ne pride, bo kriv okrajni zastop sam, ki se ni hotel pobrigati za te podpore. Pazili bodemo tudi v tem oziru na delovanje kmetijske družbe, v kakšne namene bode dala denar v tej dobi obstrukcije. Če ga ne bode izplačevala, kakor poprej, potem ga ne rabi, in zopet bi se morale doklade znižati, kar se pa gotovo ne bode zgodilo.

Vse pač jasno kaže in vsak kmet mora uvideti, da je ta sklep ptujskega štajercijanskega okraja velika nespamet in vsebuje politično hudobijo nasproti okraju, in da hočejo zopet le z lažmi razni posilinemci izpodkopavati ugled slovenskim poslancem. Toda kakor smo jih postavili na laž glede regulacije Drave, bode v kratkem vsakdo prepričan, da je „Štajerc“ zopet neresnico govoril in da je hotel okrajni zastop svoje gospodarstvo le prikriti in begati ljudstvo. Če pa res odtegne podpore babicam in zniža plače cestarjev, naj se ti zahvalijo Orniku in drugim štajercijancem, ker le-ti določajo gospodarstvo v okraju, ne pa dežela, najmanj pa slovenski poslanci.

Politični ogled.

Mala politična naznanila.

Dne 7. oktobra: Našega cesarja sta obiskala te dni na Dunaju belgijski kralj in kraljica. Sprejeli so ju sijajno. Dne 5. t. m. sta zapustila Dunaj. — Češki krščanskosocijalci, ki so stali doslej še vedno pod vplivom starokopitnih konservativcev, so se sedaj čisto ločili od njih. Dne 15. septembra so imeli velik shod, ki se ga je udeležilo nad 3000 ljudi. Dne 28. septembra so imeli velik delavski shod. Za kmete so si ustanovili poseben list. Tudi organizacijo mladine so začeli lepo izvrševati. Ustanavljajo za mladeniče „Orla“. Na češčino se prevaja tedaj „Zlata knjiga“. — S Srbijo imamo zopet prepir radi mejne reke Drine. 40 avstrijskih orožnikov je baje — po srbskih poročilih — zasedlo drinski otok Nedilvorice. Dvajset srbskih vojakov je Avstrijce pozvalo, naj se umaknejo. Avstrijci so začeli streljati, nakar so se Srbi umaknili.

Dne 8. oktobra: Bolgari so hudi na nas. Vzrok je ta-le: Kakor se govori, se je po prizadevanju Avstrije in drugih držav sklenila pogodba med Rumunijo in Turčijo, da se prepreči vojna med Bolgari in Turki. Zdi se, da so Bolgari v resnici mislili na vojno s Turki, ki pa je sedaj preprečena. Zato srd na Avstrijo. Čudno, da naši diplomatje pri Jugoslovanih ne znajo drugega doseči ko nasprotstvo. — Rusija bo menda predrugačila smer svoje zunanje politike. Novi zunanji minister Sasanov se bo bolj pečal z notranjo politiko Rusije in njeno preureditvo. — Na Kitajskem se je bati vsak čas, da zbruhne vstaja bokserjev, kakor se je to zgodilo leta 1900. Bati se je za življenje tujcev. Amerika je za svoje ljudi že poskrbela. Poslala je svojemu brodovju na Filipinih povelje, naj bo pripravljeno, da odplove branit Američane na Kitajsko.

Dne 9. oktobra: Dne 5. novembra t. l. se prično na Dunaju škotovska posvetovanja, ki bodo trajala tri dni. — V narodno-politični komisiji češkega deželnega zbora se razmere ugodno razvijajo in je upati na spravo. — Iz Sarajeva se poroča: Bosenski kmetje, osobito v okrajih ob Savi, nočejo več oddajati begom tistih pridelkov, ki so jim jih do zdaj oddajali. Kmetje prirejajo demonstracijske izprevode po vaseh v okolici Doboja in izjavljajo, da se mora odklanjati oddaja bremen begom. Vlada je poslala v one kraje mnogo vojaštva in izdala proglas, v katerem poziva kmete, da plačajo lastnikom zemlje, kar jim gre po postavi. — Francoski podamiral Fournier je baje izročil po naročilu svoje vlade grškemu kralju Juriju vojni načrt za slučaj vojske s Turčijo. Načrt priporoča Grški, naj predvsem napade in zasede turške otoke v egejskem morju in sicer naj to stori, še predno dokonča Turčija svojo mobilizacijo. Turškega vojnega brodovja naj se Grška ne boji, ker ga mora imeti Turčija z ozirom na stališče velevlasti zbranega v Dardanelih.

Dne 10. oktobra: Člani „Slovanske Enote“, ki so obenem člani delegacije, so imeli danes skupno sejo, v kateri so se posvetovali zaradi skupnega postopanja v delegaciji. Jutri imajo pa vsi slovanski delegati skupno sejo, katere se udeleže tudi Poljaki. — V atenskih krogih vlada splošno mnenje o bližnji vojski s Turčijo. Grški vojni minister je zato odredil, da se pokliče razven dveh letnikov rezervistov k jesenskim vojaškim vajam, kar je bilo sklenjeno pred nekaj časom, še nadaljne tri letnike. — Svobodomisleci na Španskem so obhajali včeraj obletnico Ferrerove smrti. 3000 ljudi je korakalo v Barceloni na pokopališče na Ferrerov grob. Tam je nastal tepež. Policija je z golimi sabljami razgnala demonstrante.

Dne 11. oktobra: Goriški deželni zbor, ki je še-le začel delovati, je včeraj vlada razpustila. Splošno se govori, da je storila vlada to na ljubo liberalni stranki. — V nedeljo so bile demonstracije proti draginji živil v Inomostu, Lvovu in Št. Hipolitu. Shodi so zahtevali odprtje meje proti Srbiji in Rumuniji, preskrbljenje mest z argentinskim mesom in znižanje prevoznih tarifov na železnicah. — V Pragi je razpuščeno društvo anarhistične mladine radi širjenja anarhističnih spisov. Pri hišnih preiskavah je bilo zaplenjenih mnogo knjig in časopisov, nekaj oseb pa radi razžaljenja redarjev zaprtih.

Razne novice.

* **Iz pravosodne službe.** Cesar je podelil višjemu deželnosodnemu svetniku Štefanu Kaciančiču v Celju povodom vstopa v pokoj naslov dvornega svetnika.

* **Imenovanje.** Namestništvo je imenovalo namesto dosedanjega duhovskega zastopnika v mariborskem mestnem šolskem svetu stolnega prošta Karola Hribovšeka, ki je to mesto radi trajne bolehnosti odložil, za člana mariborskega mestnega šolskega sveta stolnega župnika dekana Franca Moravca.

* **Iz šole.** Na ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. je razpisano mesto stalnega učitelja. Prošnje do 25. t. m. — Mesto stalnega ali začasnega učitelja je razpisano na trirazredni ljudski šoli v Prihovi pri Konjicah. — Na štirirazredni ljudski šoli v Novicerkvi je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 30. t. m.

* **Stari bankovci po 100 goldinarjev,** ki so prišli iz prometa 6. oktobra 1902 in ki nosijo datum 1. majnika 1880, se še lahko do konca tega meseca zamenjajo pri glavnih denarnih zavodih in podružnicah avstro-ogrske banke.

* **Ljudsko štetje in Südmarka.** Südmarka v družbi s Šalverenom in nemsko-narodnim svetom razpošilja obmejnim občinam ponudbe, da preskrbi brezplačne števne komisarje za predstoječe ljudsko štetje. Nekaj občin, kjer manjka sposobnih ljudi, ut gne iti na limanice vsenemškim željam. Dajmo nemški predrznosti odločen odgovor. Pozor!

Promet s trtami prost. Namestnija v Gradcu razglaša, da je promet s trtami za vse občine na Štajerskem z od trtne uši okuženimi občinami na Nižje Avstrijskem, Moravskem, v Dalmaciji, na Kranjskem in Primorskem prost.

---

je nravi Krečanov, in apostol Pavel v pismu na Tita ponavlja besede starih grških pesnikov (Aratos, Cleanthos, Pindar), ki so imenovali svoje rojake na Kreti „hude zverine, lene trebuhe.“

Ko smo se vozili okoli Krete proti Palestini, smo bili že nekoliko utrujeni od vožnje, na povratku pa smo imeli nadležen, nasproten veter, tudi sicer nam marsikaj ni bilo po godu, pretopla pijača, slabo spanje, neprestano guganje, a spomnili smo se apostola Pavla. Kako se je neki on tod vozil, zlasti na svojem krvem potu v Rim, ko se je vozil — ne morda v prvem, drugem ali tretjem razredu, ampak kot jetnik! Ces. nam. Porcij Fest ga je hotel poslati pred sodišče v Jeruzalem, kjer bi ga sovražni Judje gotovo bili ubili, Pavel pa je kot rimski državljan napravil priziv na cesarja. Vsled tega ga je Porcij Fest kot obtoženca izročil nekemu stotniku, ki je imel Pavla in druge jetnike spremljati v Rim. Pavlu sta se prostovoljno pridružila Lukež in Aristarh. Iz Cezareje v Palestini so se odpeljali meseca avgusta l. 60. Ker je imela ladja med potom marsikaj opraviti v maloazijskih mestih, in ker je pihal nasproten veter, so prišli na Kreto šele meseca septembra ali začetkom oktobra. Pavel je modro svetoval, naj ostanejo tam, ker je v jeseni nevarna vožnja, toda njegovih nasvetov niso sprejeli, kar so kmalu obžalovali, ker so jih zadeli strašni viharji, ki so jih zanesli na Malto in jim na zadnje razbili ladjo. popotniki so se pa vendar rešili: Ko so že vsi obupali, jim je delal Pavel pogum. Nam se pač ni tako slabo godilo, nekaj pa moramo pretrpeti, saj smo romarji, romanje pa ni potovanje za kratek čas.

Med Kreto in Palestino se pa vozimo dan in noč po odprtem morju, drugo ne vidimo, kakor nebo nad seboj in vodo pod seboj. Na odprtem morju imajo tudi vetrovi večjo moč. Kaj ne, dolgočasna vožnja? Vendar nam je hitreje minolo, kakor smo mislili. Morje ima čudovito moč na človeka. Nekateri so ga pač sedaj prvič izkusili in ga bodo pomnili svoje žive dni. Ko bi le te morske bolezni ne bilo! Nekaj dni je ladja izgledala res kakor bolnišnica. Morska bolezen je kakor smrt, ne gleda na starost, ne na lepoto in telesno moč, ne na čast in stužbo. Nekateri, ki imamo sicer zmiraj težave z želodcem, smo na morju lahko jedli in pili, morska bolezen se nas je ogibala, krepki korenjaki pa so ležali kakor mrliči. Zdravila zoper to bolezen pravzaprav ni. Največ pomaga, biti brez strahu, večkrat kaj zavžiti in popiti, vleči se na hrbet in globoko dihati, biti dobre volje, zbijati šale, svoje telo pa prepustiti popolnoma zibanju ladje, češ, kam greš ti, grem tudi jaz.

Seveda, vsi ti nasveti veljajo le, dokler bolezni nisi dobil, ko te enkrat prime, mine tudi vsa dobra volja, jed in pijača več ne diši, človek je zdelan do smrti. K sreči pa ta bolezen ne traja dolgo. Telo se nazadnje navadi na neprestano gibanje, in tudi dun se razvedri. Tudi duševno morsko bolezen človek dobi; marsikdo se sicer telesno dobro počuti, a nekako utrujen, klavern, pobit je, ne more nič misliti, nič brati. Tudi to mine. Zanimivo je bilo opazovati naše romarje v ponedeljek, dne 5. septembra, in na povratku v ponedeljek in torek 19. in 20. septembra. Kakor da bi jim vdahnil novo življenje! To tudi mornarji upoštevajo. Kapitan je dal predzadnji večer na pohodu in povratku nam na čast streljati iz topov in zažigati rakete, kar je ljudem jako ugajalo. Prve dni bi seveda to nikogar ne zanimalo, ko je vse bilo boleno.

Dne 7. septembra smo že zgodaj stali na krovu. Ni nam dalo miru, saj ta dan stopimo na tla sv. dežele, ta dan bomo videli sveto mesto Jeruzalem. Ko se je zdanilo, smo zagledali v daljavi neki, megli podoben pramen, bila je Palestina. Vedno jasneje nam je stopala pred oči skrivnostna dežela, naenkrat se prikaže čez Judovske gore velikanska žareča obla, zlato solnce. Bil je res krasen prizor. Neki romar si je od veselja dovolil dovtip: O, tukaj pa imajo večje solnce, kakor mi doma! V jutranjih solnčnih žarkih se nam je prikazala Jafa, in okoli 7. ure smo bili že vsidrani pred Jafo. Sedaj nas je čakala še težka poskušnja. Ladja namreč radi skalovja ne sme do suhe zemlje, ampak Arabci pridejo s čolni venkaj in pomečejo potnike kakor snopje v svoje čolne. Ni samo zanikernost turške vlade, da se tu ne napravi prava luka, ampak tudi narodnogospodarski oziri, ker si ljudje s prevažanjem potnikov veliko zaslužijo. Če bi to enkrat odpadlo, bi lahko astala krvava vstaja v Jafi. Te arabske postave so pa res zanimive. Vesljanje je od mladosti njihov posel, odtod njih ogromna pleča in pa njih krepke mišice. In kako tudi razumejo ta svoj posel. Noben plesalec ne prime plesalke tako nežno, kakor ti ogoreli in črni sinovi arabski nas bledolične Evropejce. Tako objame Sem Jafeta ter ga posadi v svojo ladjo in odpelje na suho — v Azijo. Seveda za bakšiš. Sedaj smo na suhem, malo si oddahnimo, potem bomo govorili dalje.